

10.3

CHUYỆN CƯỚI VỢ CHƯA CƯỚI

Ở một bon họ có hai cô gái xinh đẹp, họ cùng tuổi và rất thân thiết với nhau. Từ lúc sinh ra cất tiếng khóc chào đời, cùng một ngày làm lễ cột chỉ, cùng một ngày làm lễ thổi tai, đặt tên; cùng một ngày làm lễ trưởng thành và sau đó cũng cùng một ngày họ đi lấy chồng. Nhưng một cô thì lấy chồng gần, còn một cô thì lấy chồng xa cách ba con sông và bảy quả núi. Hai người rất nhớ nhau nhưng không có điều kiện gặp nhau.

Mấy năm sau, tình cờ họ lại gặp nhau, hai người đều đang có mang. Họ tâm sự với nhau rất nhiều chuyện, chuyện gia đình, chuyện chồng con, chuyện nương rẫy... Cuối cùng một cô nói:

- Nếu hai chúng ta sinh ra một đứa con trai, một đứa con gái thì chúng ta sẽ cho chúng lấy nhau thành vợ chồng. Bạn có đồng ý không?

Cô kia trả lời:

- Ồ, được như thế thì hay biết mấy còn gì. Nếu ai sinh trước thì phải đánh chiêng báo hiệu nhé!

Chỉ vài tháng sau, cùng một ngày đẹp trời, làng bên này nghe tiếng chiêng làng bên kia, làng bên kia cũng nghe chiêng làng bên này cùng một lúc. Đó là tiếng chiêng vui mừng báo tin cho mọi người cùng biết hai người mẹ đã hạ sinh. Cô bên này thì sinh đứa con trai, cô bên kia thì sinh đứa con gái.

Khi hai đứa trẻ được một tháng, họ cùng làm lễ đặt tên. Họ chuẩn bị cho mỗi bên một chiếc vòng bằng đồng để hứa hôn cho hai đứa. Họ làm một con gà, nấu một nồi cơm nếp, cột một ché rượu. Hai bên đeo cho mỗi đứa một chiếc vòng làm tin để sau này hai đứa làm vợ chồng, không thất hứa.

Hai đứa trẻ càng lớn càng xinh đẹp. Cô gái tên là DJăn thì đẹp như muôn loài hoa trên rừng, siêng năng lên nương rẫy trồng lúa, tài giỏi dệt vải, may vá, đan khổ. Còn chàng trai tên là N'Tiêng, khỏe mạnh phi thường, cao to như hổ trong rừng, biết làm rẫy, làm bẫy săn thú, đan gùi...

Sau khi làm lễ trưởng thành, hai bên cha mẹ đưa hai người đến gặp nhau và nói rõ việc hai bên đã hứa hôn như thế nào, chỉ còn chờ ngày lành tháng tốt sẽ làm đám cưới.

Một hôm, trong bon của cô gái có nhà làm lễ cúng lúa nên tới nhờ cô gái đến giúp. Cha mẹ cô gái đồng ý cho đi. Cô rất siêng năng, giúp từ việc lớn đến việc nhỏ và lại rất khéo tay. Cô dệt vải rất đẹp, nấu rượu cũng rất ngon, nấu cơm canh cho khách cũng rất giỏi. Đến ngày lễ, chủ nhà mời hết bà con bon trên, bạn dưới, bon xa, bon gần đến dự. Họ ăn thịt, uống rượu, đánh chiêng. Cô gái từ trong nhà bước ra mang rượu cho chủ tiếp khách quý. Một chàng trai trong đội đánh chiêng của làng khác tên là Mar, nhìn thấy cô gái xinh đẹp quá, bèn hỏi và luôn luôn buông lời trêu ghẹo, tán tỉnh:

- Ô! cô gái xinh đẹp như hoa rừng, bon cô ở đâu, nhà ở chỗ nào, cho tôi biết với. Cô đẹp quá, hãy về với tôi, làm vợ tôi đi nhé! Cô có đồng ý không?

Cô gái im lặng không thèm trả lời, vội vã đi vào nhà, nhưng chàng trai kia vẫn đi theo và không bớt lời trêu

Cô gái tức quá đỏ cả mặt, toát cả mồ hôi, trả lời rằng:

- Tôi là gái đã có chồng rồi, chúng tôi đã hứa hôn từ nhỏ, anh đừng làm phiền và quấy rối tôi nhiều, tôi không vui cái bụng đâu.

Nghe cô gái nói vậy, chàng trai kia liền nói:

- Mới chỉ hứa hôn thôi thì chưa phải là vợ chồng. Tôi có quyền lấy cô làm vợ. Chồng cô đòi bồi thường bất cứ thứ gì tôi cũng chịu. Cô đừng lo, nhà tôi nhiều bò, nhiều voi, trâu, chiêng, ché, có cả nô lệ, người hầu hạ, cô sẽ được sung sướng, miễn sao cô chịu lấy tôi là được, cô đừng lo.

Cô gái khẳng khái trả lời:

Cho dù ông có mọi thứ trên đời thì tôi vẫn không muốn lấy ông, vì tôi đã hứa hôn, đâu khác gì đã có chồng, cha mẹ tôi cũng không thích ông đâu.

Mọi người thấy như vậy xúm lại can ngăn nhưng chàng trai tên Mar kia vẫn ráo riết, quyết tâm tán tỉnh và nằng nặc đòi lấy cô gái. Chàng nắm tay cô không chịu buông ra, nắm tóc không chịu thả. DJăn tức quá nên nhờ người gọi chàng N'Tiêng đến cứu.

Biết tin vợ chưa cưới của mình bị người khác trêu ghẹo, chàng N'Tiêng vội vã chạy đến. Chàng hét lớn:

- Anh kia, anh là ai? Hãy buông tay và thả tóc cô ấy ngay. Đó là vợ chưa cưới của tôi, anh không được làm bậy. Người ta không thích sao anh cứ ép buộc người ta vậy.

Mar hung hăng trả lời:

- Chưa cưới, vẫn chưa phải là vợ của mày, tao thích cô ấy hơn mày, tao giàu có hơn mày, tao sẽ cưới cô ấy làm vợ. Còn mày, mày hãy đi cho khuất mắt tao.

Thế là cuộc ẩu đả xảy ra, hai bên đánh nhau, vật nứa trước sân bon, cát bụi bay mù tịt, đao chém nhau tron đêm tóe ra lửa như tia chớp. Cuối cùng, Mar thua phải bỏ chạy. Vừa chạy, hấn vừa đe dọa chàng N'Tiêng:

- Được! Hôm nay tao thua mày nhưng bảy ngày sau tao sẽ tìm đến mày. Tao sẽ cướp cô gái cho bằng được. Nhất định mày sẽ thua tao, mày hãy đợi đấy.

Chàng N'Tiêng không một chút sợ sệt, chỉ trả lời đúng một câu:

- Được, tao sẽ đợi ngày mày đến.

Sau cuộc ẩu đả, N'Tiêng đưa nàng DJăn về nhà. Sau đó, họ nhờ dân làng làm một hàng rào cao và chắc xung quanh nhà. Theo lời hẹn, đúng bảy ngày, Mar hung hăng kéo người nhà với một đoàn mười con voi đến nhà N'Tiêng. Con voi to nhất do Mar cưới. Mar xua voi phá nát hàng rào xung quanh nhà, phá hết của cải quý giá của nhà N'Tiêng. N'Tiêng chỉ có một mình, không có voi, không có người trợ

giúp, vợ chưa cưới cũng bị bắt luôn, chàng tức quá nhưng không làm gì được nên đành đứng nhìn, chàng vừa buồn bã vừa tức giận.

Ngày ngày, N'Tiếng buồn sầu nhớ thương DJăn, không ăn uống, chán cả lên nương rẫy, săn thú, không ra suối rừng. Thân thể chàng ngày càng gầy còm ốm yếu, héo hon rồi lẫn ra ốm. Một hôm, chàng nằm ngủ mơ thấy một cô gái xinh đẹp hiện lên và bảo với chàng rằng:

- Anh ơi! Anh đừng buồn nữa, đừng thương nhớ nữa mà làm gì, dù sao nàng DJăn cũng đã là vợ của người ta rồi.

Chàng N'Tiếng trả lời trong mơ:

- Cô là ai mà biết vợ chưa cưới của tôi bị người ta bắt?

- Em là con gái của thần Nước. Vì thương anh, thấy anh là người thật thà lại giàu tình nghĩa nên em lên đây giúp anh, an ủi anh. Em muốn anh sẽ là chồng của em để sớm hôm em được bên anh, chia vui xẻ buồn cùng anh, để anh không còn buồn rầu nữa, anh sẽ có một gia đình giàu có. Kể cướp vợ anh hiện giờ tuy rất giàu có, nhưng chẳng bao lâu nữa hắn ta sẽ chẳng còn gì đâu.

Cô con gái thần Nước nói tiếp:

- Bây giờ, anh có muốn đi với em không? Nếu muốn, anh ra ngoài vườn sau nhà, hái lá R'Dal rồi đâm nát với nước vo gạo, nấu cho sôi rồi mang ra suối tắm.

Chàng N'Tiếng không hiểu giấc mơ như thế nào, nhưng sau khi tỉnh giấc chàng cũng làm theo lời cô gái nói. Sau khi hái lá R'Dal sau nhà rồi nấu với nước vo gạo, chàng mang ra suối tắm, tắm xong chàng ngồi đợi. Chàng đang nhìn theo dòng nước thì con gái thần Nước hiện lên bảo chàng hãy theo cô xuống nước. N'Tiếng hỏi:

- Tôi không thể thở được dưới nước như cô thì làm sao mà xuống dưới đó được? Chắc tôi chết ngạt mất thôi.

- Anh ơi! Anh đã tắm nước vo gạo với lá Dral kia rồi nên anh sẽ xuống nước được như em. Nếu anh không tin, anh thử bước chân xuống đi rồi sẽ biết mà.

Chàng N'Tiếng làm theo, anh bước xuống nước và tự nhiên nước rẽ ra một đường.

Cha mẹ chàng N'Tiếng sau khi đi nương rẫy trở về nhà không thấy con trai mình đâu cả nên vội vã đi tìm. Họ sợ con trai buồn chán mà làm liều. Họ cùng mọi người trong bon đi tìm khắp nơi mà không thấy. Họ vượt bao nhiêu sông suối, qua bao núi đồi nhưng vẫn không tìm được chàng N'Tiếng đâu cả. Họ tìm bảy ngày bảy đêm vẫn không thấy chàng nên ai ai cũng buồn rầu, chán nản, mọi người ai về nhà nấy lo việc nương rẫy.

Chàng N'Tiếng sống với con gái thần Nước đã lâu, chàng nhớ nhà, nhớ cha mẹ quá liền nói với cô gái con của thần Nước:

- Cô gái con Thần Nước ơi! Tôi ở đây đã lâu, bây giờ tôi nhớ nhà quá, chắc cha mẹ tôi cũng lo và mong tôi lắm. Tôi đã bỏ đi mà không nói cho họ biết. Tôi

muốn về nhà thăm cha mẹ rồi bảo họ chọn ngày lành tháng tốt xuống đây rước nàng về.

Cô gái con thần Nước bảo:

- Vậy thì chàng hãy chuẩn bị rồi về thăm cha mẹ.

Chàng N'Tiên vui mừng khôn xiết, chuẩn bị mọi thứ như cá, mía, chuối cùng một ché rượu rồi lên đường.

Con gái thần Nước theo sau rẽ nước cho chàng trai, đến khi chàng trai lên tới bờ thì nàng mới quay về. Chàng N'Tiên về bon thì dân làng và cha mẹ lên nương rẫy hết cả, chỉ còn người già và trẻ con ở nhà nên không ai nhận ra chàng. Cha mẹ đi vắng, cửa nhà bẽ bộn và vắng vẻ. Chàng liền dọn dẹp nhà cửa sạch sẽ, nhóm lửa nấu cơm, nấu cá để sẵn, lấy chuối, mía để sẵn trên gác bếp, lấy ché rượu cột sẵn ở sạp khách. Mọi việc xong, N'Tiên trải chiếu, lấy chăn trùm kín đầu và nằm ngủ.

Đến chiều, mọi người đi làm về, cha mẹ chàng vô cùng ngạc nhiên thấy trong nhà có khói bếp bay ra. Bà mẹ hỏi:

- Ai trong nhà mình đây nhỉ? Nhà không có ai, sao lại có khói bếp nhỉ?

Lạ quá, bà vu vợ hỏi chồng:

- Hay là con trai mình đã về đó ông à?

Ông trách bà:

- Bà có lần thân không! Con trai nhà ta nó đã mất từ lâu rồi, làm sao mà còn có chuyện trở về nhà nữa. Yàng bắt nó mất rồi, bà đừng có nhắc đến nó làm tôi thêm buồn, thêm nhớ đến nó.

Họ đến cầu thang thì thấy cánh cửa chỉ mở một bên, bếp lửa thì đang cháy bùng bùng, lại thấy có người trùm chăn kín đầu nằm ngay gian giữa, nhà cửa đã được dọn dẹp sạch, lại có nồi cơm cá nấu sẵn, chuối mía trên sàn bếp, ché rượu cột giữa nhà. Hai ông bà ngạc nhiên và đói bụng lắm nhưng chẳng ai dám ăn. Người mẹ từ từ lại gần chỗ người nằm rồi mở chăn ra xem thử, bà giật mình khi thấy đó chính là con trai của mình. Bà vừa mừng vừa la to:

- Yàng ơi! Ông ơi! Con trai mình đây mà ông. Đúng là nó thật. Nó đã về thật rồi ông ơi!

Chàng N'Tiên giật mình thức dậy, ôm chầm lấy cha mẹ và khóc nức nở. Sau đó, chàng kể hết chuyện gặp con gái của thần Nước và xuống dưới nước sống ra sao.

Chàng nói với bố mẹ:

- Cô gái hứa hôn với con bây giờ đã bị người ta bắt đi rồi nên cô ấy không còn là vợ của con nữa. Bây giờ, con muốn cưới cô con gái của thần Nước làm vợ. Vậy, cha mẹ chọn cho con ngày lành tháng tốt để chúng con cưới nhau.

Cha mẹ chàng N'Tiên nghe vậy rất vui mừng. Họ liền chuẩn bị trâu, bò, ché rượu to, ché rượu nhỏ, có cả ché rượu xóm làng góp giúp. Cả nhà chuẩn bị mọi thứ xong xuôi, chàng lại xuống nước để báo tin cho cô gái con thần Nước biết mọi việc đã chuẩn bị đầy đủ. Ba ngày sau, họ sẽ làm lễ cưới.

Đúng ba ngày sau, gia đình chàng trai làm lễ cưới thật linh đình. Đúng thời gian đã hẹn thì gia đình thần Nước lên dự lễ nhưng không một ai có thể nhìn thấy họ, trừ N'Tiên. Thần Nước bảo họ rót rượu cho vào nồi đồng, đựng thức ăn trong chén bát đồng thì gia đình thần Nước mới dùng được. Chàng N'Tiên nghe lời làm theo, không thấy người mà thức ăn và rượu voi dần nên cha mẹ N'Tiên mới tin họ là Thần thật.

Sau khi làm lễ cưới cho chàng N'Tiên và cô gái con thần Nước, mọi người cùng nhau đánh chiêng, hát tom pát, yal yau, yal yang, mấy ngày đêm vui vẻ rộn ràng tiếng công, tiếng chiêng.

Lễ cưới xong, cô gái con thần Nước ở luôn lại với chàng N'Tiên. Họ cùng nhau phát rẫy làm nương, làm nhà to, có trâu bò. Nhờ siêng năng và cần cù, chẳng bao lâu họ đã giàu có nhất vùng.

Còn chàng Mar hung hăng tham lam thì ngày càng kiêu ngạo, có vợ đẹp và sẵn giàu có, cứ thế không lo làm ăn. Rồi bỗng một trận dịch tràn tới làm trâu, bò, voi chết dần hết, nô lệ, người hầu hạ dần bỏ đi. Chàng Mar lâm vào cảnh nghèo đói, phải lên rừng đào củ mài, củ chụp về mà ăn thay cơm. Cuối cùng phải đi ăn xin, hết bon này đến bon nọ, đi mãi cuối cùng đi đúng vào nhà N'Tiên mà xin. Đứng trước một ngôi nhà to, lại có nhiều người, nhiều trâu, bò, anh ta không ngờ đó chính là nhà vợ chồng chàng N'Tiên. Nhận ra chàng N'Tiên năm xưa, chàng Mar xấu hổ quá bỏ chạy vào rừng, húc đầu vào một gốc cây to và chết. Nàng DJăm ở nhà chờ mãi không thấy chồng về nên mới đi tìm cũng lại gặp nhà chàng N'Tiên. Nàng DJăm nhận ra chồng hứa hôn của mình, hổ thẹn quá nên ôm mặt khóc.

Vợ chồng chàng N'Tiên thấy thương nàng DJăm quá nên cho nàng ở lại với vợ chồng N'Tiên. Từ đó, họ sống hoà thuận, hạnh phúc và ngày càng giàu có.

Người kể: cô giáo H'Xuân, bon Đăk Blao, thị trấn Kiến Đức